

OVERDRACHTSDOCUMENT

2018 - 2022

Gemeenteraad Geertruidenberg

Inhoud

1. Voorwoord	2
2. Inhoudelijke thema's 2018-2022	3
3. Vergaderstructuur	4
4. Bestuurscultuur.....	7
5. Integriteit	9
6. Raadsinstrumenten	11
7. Verbonden partijen	14
8. Rekenkamer en accountant.....	18
9. Lokale democratie	20
10. Het raadsakkoord	22

1. Voorwoord

Voor u ligt het overdrachtsdocument 2018-2022 Gemeenteraad Geertruidenberg.

Het overdrachtsdocument is voor u opgetekend door de griffie. Een griffie die deze periode, mede op uw verzoek, is verstrekt met een raadsadviseur/plaatsvervangend griffier! De nieuwe samenwerking voelt goed en inspireert ons tot nieuwe inzichten en werkwijzen.

De gemeente Geertruidenberg heeft nooit gegrossierd in doorsnee raadsperiodes. Het gezegde “in Geertruidenberg is altijd wat aan de hand” heeft ons ook de afgelopen vier jaar de nodige parten gespeeld. En hoe!

In het licht van deze gebeurtenissen blikken we als griffie terug.

Daarnaast kijken we vooruit, hopen op mildere tijden waarop we in januari 2026 dan weer met trots kunnen terugkijken.

Januari 2022

Karen Millenaar

Irene de Groot

2. Inhoudelijke thema's 2018-2022

In mei 2018 spraken de fracties van Keerpunt '74, Lokaal+, Morgen! en CDA uit samen als coalitie verder te willen gaan. Het "Raadsprogramma gemeente Geertruidenberg 2018-2022" werd door hen ingediend en aangenomen. In diezelfde vergadering werden de heren van Vugt, Hofkens, van Oort en de Jongh namens de coalitie benoemd als wethouder.

De fracties van de VVD, SPV en D'66 stemden tegen het betreffende Raadsprogramma. De oppositie was hiermee een feit.

Na het vertrek van wethouder van Vugt medio 2020 en het zich terugtrekken uit de coalitie van Keerpunt '74 en het CDA is, mede op aanraden van Dick de Cloe, door raad en college nadrukkelijk afgesproken dat gefocust en samengewerkt zou worden op en uitvoering gegeven zou worden aan onderstaand actieprogramma.

De samenwerking vond plaats binnen de context van het ontstane zakencollege bestaande uit de wethouders Hofkens, van Oort en de Jongh.

Politiek / bestuurlijk actieprogramma 2021 raad en college

Domein	Politiek / bestuurlijk prioriteiten 2021 raad en college	Actie
Sociaal Domein	Omgekeerde toets	Besluitvorming beleidskader
	Beheersing kosten	Besluitvorming / going concern
	Ontmoetingsplek R'veer zuid	Besluitvorming / going concern
Wonen	Huisvesting doelgoepen (arbeidsmigranten / spoedzoekers)	Besluitvorming
	Hoge Veer	Besluitvorming
	Huisvestingsverordening	Besluitvorming
Huisvesting scholen icm sportvoorziening		Besluitvorming
Onroerend goed	Markt	Besluitvorming over invulling
	Schattelijin	Besluitvorming over invulling
	OMC	Besluitvorming
Buitensport	Harmonisatie sport/accommodaties voor buitensport	Besluitvorming
Openbare ruimte	Vergroening	Going concern
	Kwaliteit openbare ruimte	Going concern
Verkeer	Verbreiding A27	Going concern
	Sluipverkeer Raamsdonk	Going concern
	Lobby Hooipolder	Doorstart
Projecten	Transformatie Amergebied	Visie ontwikkelen
	Omgevingswet	Besluitvorming
	Duurzaamheidopgave (warmtevisie / klimaatadaptie)	Besluitvorming
	Programma Donge-oever (Rivierkade)	Going concern
	Plassengebied vormgeven	Going concern
Diversen	Jeugdcriminaliteit en jeugdoverlast	Going concern
	Werkgeverschap in de volle breedte	Going concern

3. Vergaderstructuur

Onder het voorzitterschap van de burgemeesters Willemijn van Hees (2018), Jan Luteijn (2019) en Marian Witte (okt. 2019-heden) heeft de raad van Geertruidenberg in 2018-2022 zowel fysiek als digitaal vergaderd. Vice-voorzitters in deze periode waren Piet de Peuter en Mirjam de Groot-Platenkamp.

Vergaderfrequentie raadsperiode 2018-2022

	2018	2019	2020	2021
Besluitvormende raad (BR)	15	13	10	9
Discussieraad (DR)	12	11	8	8
Presidium	10	9	9	8
Rondetafelgesprek	5	2	2	1

Achtergrond huidige vergaderstructuur

Kenmerken nieuwe vergaderstijl 2019:

- Besluitvormende vergadering om de 6 weken
- Introductie van het indienen van schriftelijke vragen voorafgaand aan de DR
- Tweemaal twee vragen die direct worden beantwoord door de portefeuillehouder
- Een pitchronde

In de bestuursperiode 2018-2022 is in 2019 overgegaan op een nieuwe vergaderstructuur. Deze was gebaseerd op de presentatie vanuit de griffie “Raadslid van de Toekomst” (zie kader) en het gegeven dat raadsleden een hoge vergader- en werkdruk ervoeren. De vraag diende beantwoord te worden hoe we onze vergadermomenten zo efficiënt mogelijk konden benutten zonder daarbij steeds te vervallen in herhalingen die gepaard gingen met de dubbele termijnenrondes. Op deze wijze konden we niet alleen meer naar buiten, maar tegelijk hielden we ook het ambt van raadslid aantrekkelijk voor onszelf en nieuwe aspirant raadsleden. *Dit zijn nog steeds actuele thema's!*

De nieuwe vergaderstructuur zoals deze is ingegaan eind 2019 is ondertussen weeral gedeeltelijk verlaten. We vergaderen ondertussen weer maandelijks, er is nog maar 1 vragenronde (van twee vragen) over in de DR en steeds vaker wordt in diezelfde DR opnieuw in twee termijnen beraadslaagd. De herhalingen zijn terug!

Helaas heeft de praktijk uitgewezen dat minder vergaderen in ons geval niet heeft betekend dat we vaker naar buiten zijn gegaan. De tijd die we overhielden is volledig – en meer dan dat - gaan zitten in het managen en reflecteren op interne kwesties en dé trend van deze raadsperiode nl. inhoudelijk

terugkomen op besluiten. Het afvaldossier is hiervoor tekenend en tevens een voorbeeld dat er heel diep heeft ingehakt in de organisatie.

Verder valt het te betreuren dat we na de bestuurscrises van 2020 en de komst van het zakencollege gewoon zijn blijven doorgaan met vergaderen op de wijze waarop we dat altijd deden. De dynamiek is met de komst van het zakencollege drastisch gewijzigd maar wij hebben onze meest basale spelregels, werkafspraken en instrumenten niet op een andere wijze ingericht. Daar hebben we, achteraf gezien, veel last van gehad.

Tips

- *Stem behandelwijze van het agendapunt af op het doel c.q. opgave, maar stem je vergaderstructuur ook af op je bestuursvorm.*
- *Bedenk ook dat we het vergadermodel zo moeten inrichten dat het werkbaar blijft en dat er ook tijd overblijft voor andere zaken.*
- *Alles agenderen betekent eigenlijk niets agenderen. Maak keuzes door bijv. een kerntakendiscussie te voeren en opgaven te benoemen.*
- *De diversiteit en collectieve kennis van raadsleden maakt van de raad een waardevolle betrokken groep gekozen inwoners. Benut de wijsheid van de groep door het in positie brengen van de auditcommissie en het instellen van raadsambassadeurs voor Gemeenschappelijke Regelingen.*

Raadslid van de Toekomst (2017)

- *Een gemiddeld raadslid is 15,9 uur per week bezig met het raadswerk (Rapport ROB)*
- *Oproep via diverse landelijke rapporten tot groot onderhoud van de lokale democratie*
- *Democratie wordt snel verengd tot politieke, representatieve democratie maar er is ook nog zoiets als maatschappelijke democratie; dat is inspraak, betrokkenheid en zeggenschap van mensen over en in maatschappelijke verbanden*
- *De maatschappelijke democratie zet de politieke democratie onder druk*
- *Onze tijd vraagt om een nieuwe verbinding tussen politieke en maatschappelijke democratie ook wel genoemd: MEERVOUDIGE DEMOCRATIE*
- *Er is een radicale omslag nodig met als noodzakelijke opgave: het borgen van de stabiliteit van de samenleving.*
- *Deze opgave dient lokaal vorm te krijgen door:*
 - a. *Evaluatie van het dualisme*
De politiek is teveel naar binnen gericht met als gevolg dat organen “met elkaar bezig zijn”. Politieke belangen worden zo belangrijker dan het algemeen belang.
 - b. *We moeten komen tot een andere rolinvulling & tijdsbesteding*
Maak de rol van de raad in relatie tot andere gemeentelijke geledingen en in relatie tot de inwoner bespreekbaar
Investeer in vakmanschap raadslid en kom los van het papier van het gemeentehuis.

Het raadslid van de toekomst verbindt de representatieve democratie met de maatschappelijke democratie.

Om met de woorden van Jeroen van Urk, oud griffier Oude IJsselstreek, te spreken:

“De kunst van gemeentepolitiek is steeds meer om je achterban in het spel te brengen en minder om die te vertegenwoordigen. Het is de kunst om inwoners uit hun bubbels te halen, elkaar te laten spreken en aanspreken en met hen tegenstellingen te overbruggen. Zo kunnen gemeenten hun problemen oplossen onder aanmoediging van raadsleden, die daartoe hun visie verbinden met die van betrokkenen. Dat is gemeentebestuur in de gemeenschap. Het leidt ook tot andere bestuursverhoudingen, voorbij het dualisme”

4. Bestuurscultuur

De Raad 2014-2018 heeft de raadsperiode in maart 2018 hoopvol en trots afgesloten met de overdracht van een Raadstestament aan de huidige Raad 2018-2022.

Vier jaar later overheerst er helaas een ander sentiment. Er is (te) veel gebeurd; op inhoud maar vooral op de onderlinge relaties. De kranten hebben er vol van gestaan. Dick de Cloe heeft er een rapport aan gewijd. Presidiumvergaderingen, die normaal gezien 1 uur duurden in de vorige raadsperiode duurden nu 3 uur.

Alles was politiek; zelfs via ordevoorstellen en procedures werd politiek bedreven.

Reflectie

De combinatie van botsende persoonlijkheden, oud zeer, gedram, geen of weinig respect naar elkaar, elkaar niets of te weinig gunnen en lekken naar de pers zijn in combinatie met Corona-maatregelen een slechte cocktail gebleken.

Ondanks dat er tal van grote projecten inhoudelijk zijn opgepakt en afgerond, ging het niet bepaald van een leien dakje. Menig bestuurder en ambtenaar heeft er in min- of meerdere mate onder geleden en ook consequenties uit getrokken.

Het is ook niet dat er niet genoeg over is gesproken, te denken valt aan de intensieve periode met en na Dick de Cloe en de vele reflectiemomenten in het presidium.

Het is ook niet dat er vanuit de burgemeester, fractievoorzitters, wethouders, de organisatie en de griffie geen oproepen zijn gedaan.

We kunnen niet anders dan onder ogen zien dat de twee elementen die onze bestuurscultuur hebben bepaald, namelijk profileringsdwang (1) en de behoefte aan onderling begrip, empathie en “samen de schouders eronder voor de inwoners” (2) niet in balans waren. Cohesie was ver te zoeken.

Het is eerder benoemd in de werkgroep “Verbinding raad en college”: de behoefte aan autonomie en profilering (het eigen belang van de partij, de woonkern, de eigen rol en ego) is groot en hardnekkig in de huidige bestuursperiode. Uitgesproken is dat politiek geen theekransje is en machtsverhoudingen, conflicten en botsende belangen onderdeel uitmaken van het spel. Men ziet dit als realiteit. Vele inwoners hebben aangegeven hier iets van te vinden. De massale deelname door inwoners aan de cursus Politiek Actief van Prodemos vormde hier een uiting van.

Een nieuw begin

We staan nu op het punt om de raadsperiode 2018-2022 af te sluiten. De nieuwe raad zal zijn eigen code en geschiedenis moeten gaan schrijven. Dat is dan wel weer het mooie aan politiek; om de vier

jaar mag en kan (moet van de inwoners!) men zichzelf opnieuw uitvinden. In een gezamenlijke heisessie van raad en college - nog voor de zomer van 2022 – gaan we daartoe hopelijk de eerste stappen zetten.

Juist een instrument als een raadsakkoord kan er toe leiden dat er meer samenwerking en cohesie ontstaat in de raad en tussen raad en college, waarover onder punt 10 meer.

5. Integriteit

Persoonlijke integriteit

Een integer persoon houdt vast aan normen en waarden, ook als deze van buitenaf onder druk staan. Een integer persoon is eerlijk en betrouwbaar en laat zich niet omkopen. Een integer persoon kan over eigen gedrag en keuzes verantwoording afleggen. Een integer persoon heeft geen verborgen agenda en veinst geen emoties.

Het belangrijkste effect van integriteit in zijn algemeenheid is dat het vertrouwen en waardering opwekt.

Indien de bestuurscrises -binnen de fracties, tussen raad en college, lekken naar de pers- als een vertrouwenscrises omschreven mag worden in de zin dat er onderling geen of weinig waardering en vertrouwen was naar elkaar dan betekent dat op grond van bovenstaande dus ook dat er sprake was van een persoonlijke integriteitscrises over 2018-2022. Men was niet trots op elkaar.

Onderling vond men dus van elkaar dat personen zich niet hielden aan:

- Normen en waarden
- Niet eerlijk en betrouwbaar waren
- Geen verantwoording gaven voor eigen gedrag en keuzes

Persoonlijke integriteit en politiek bedrijven vormen een uitdaging al was het alleen maar omdat de normen en waarden van de ene partij (raadslid) niet dezelfde normen en waarden hoeven te zijn als die van de ander. Een gedragscode voor raadsleden en een raadstestament hebben deze persoonlijke integriteitscrises 2018-2022 in ieder geval niet kunnen voorkomen.

Persoonlijke integriteit is moeilijk te trainen. Als je het bent, hoef je het niet meer te oefenen. Als je het niet bent, ben je waarschijnlijk ook niet gemotiveerd om het te oefenen. Bovendien blijkt persoonlijke integriteit ook nauw samen te hangen met hang naar materialisme en statusbehoefte. Status is belangrijk voor iedereen maar hoe belangrijk het is voor iemand om belangrijk te worden gevonden verschilt. Sommige mensen doen alles voor status en rijkdom, anderen lijkt het minder te bewegen.

We zijn benieuwd of dat ook vragen zijn die gesteld worden als het aankomt op de screening van wethouders? In die zin is het screenen van wethouders of het aanvragen van een VOG door een kandidaatsraadslid van relatief belang.

Niet makkelijk, maar toch een tip voor de informateur/formateur: leg de vraag in het midden of men elkaar op persoonlijk vlak integer vindt. Het niet uitspreken dat er een olifant in de kamer is, kan 4 jaar lang leiden tot complete ondermijning. Hetgeen ook is gebeurd.

Elkaar aanspreken op persoonlijke integriteit tijdens de rit is goed, maar beter is om het aan de voorkant uit te spreken naar elkaar. Het zuivert de lucht.

De auditcommissie

De auditcommissie is het enige gremium deze bestuursperiode gebleken waarin niet alles politiek was. Schijnbaar was in deze commissie wel sprake van onderling vertrouwen (ook naar de wethouder en zijn ambtenaren) en waardering naar elkaar. De samenwerking werd in de auditcommissie als erg goed ervaren.

Het gevolg: de voorzitter van de auditcommissie, dhr. Havermans, sprak met gezag in de DR wanneer hij verslag uitbracht.

Het belang van vertrouwen in elkaar en waardering naar elkaar in de politiek en wat het doet voor de verhoudingen wordt op dit casusniveau mooi geïllustreerd.

Professionele integriteit

Integere bestuurders en ambtenaren zijn een basisvoorwaarde voor het vertrouwen van de burger in het gemeentelijk handelen. Professionele integriteit heeft ook alles te maken met kwaliteit en professionaliteit. Professioneel handelen wekt ook hier dus vertrouwen op.

Het worden van een kwalitatief goed raadslid kan ten dele aangeleerd worden als het aankomt op kennis. Kennis van raadsinstrumenten bijvoorbeeld of wetskennis. De griffie staat u hierbij graag bij.

In zijn algemeenheid geldt voor integriteit dat raadsleden zich bij hun handelen voortdurend bewust dienen te zijn van hun positie en rol tijdens raadsvergaderingen maar ook daarbuiten. Er wordt kritisch naar hen gekeken!

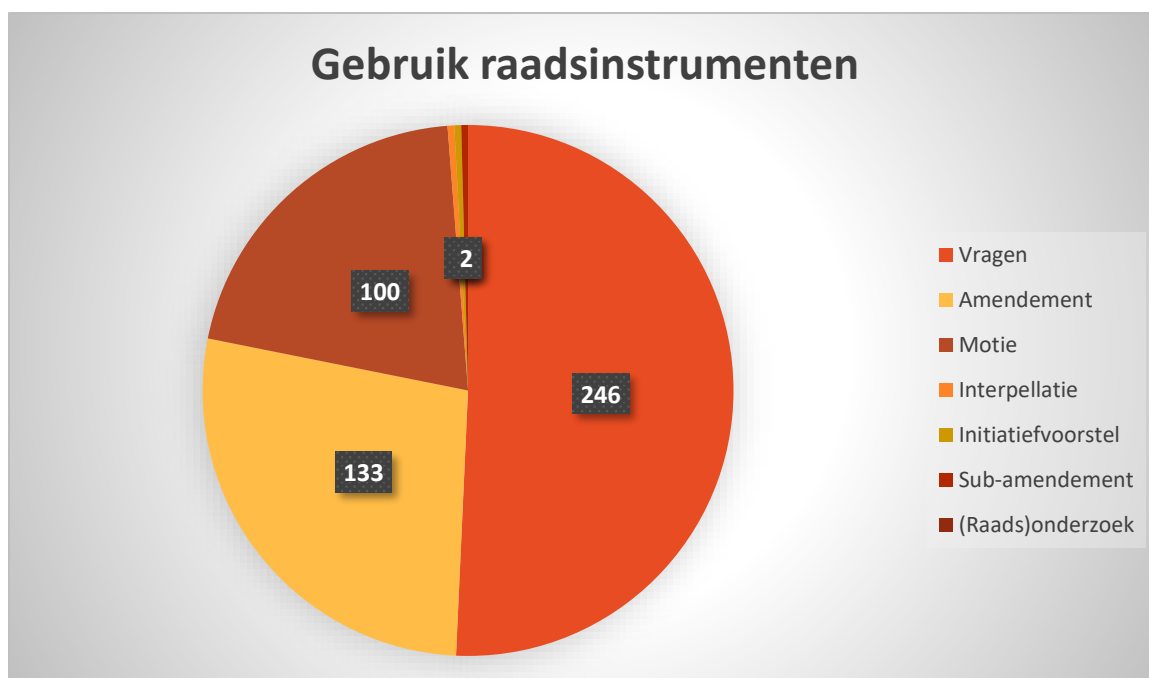
Voorgesteld wordt om te gaan werken met een Integriteitscommissie (raad februari 2022). Hiermee wordt integriteit structureel jaarlijks aan de orde gesteld. De leden van de Integriteitscommissie vervullen tevens een ambassadeursrol.

6. Raadsinstrumenten

De gemeenteraad heeft (wettelijk gezien) verschillende instrumenten tot zijn beschikking. Deze instrumenten kan de gemeenteraad gebruiken voor zijn volksvertegenwoordigende, controlerende en/of kaderstellende taak. Hieronder is een overzicht uitgewerkt waarin is opgenomen hoe vaak de verschillende raadsinstrumenten de afgelopen raadsperiode zijn gebruikt.

Instrument	Omschrijving ¹	Aantal keer gebruikt 2018 – 2022 (t/m eind 2021)
Motie	Een korte en gemotiveerde verklaring van de raad, waarmee een oordeel, wens of verzoek aan het college of de raad wordt uitgesproken	100
Amendement	Een voorstel tot wijziging van een voorgesteld besluit, verordening, plan en/of beleidsnota dat door het B&W is voorgesteld en ter vaststelling bij de raad ligt	133
Sub-amendement	Een voorstel tot wijziging van een amendement dat door een (ander) raadslid is ingediend	2
Vragen	Als raadslid kunt u schriftelijke vragen stellen aan het college of de burgemeester om duidelijkheid te krijgen over een actueel onderwerp	246
Interpellatie	Een interpellatie is een verzoek om meer informatie, waarmee een raadslid het college van B&W kan bevragen of ter verantwoording kan roepen over een onderwerp (dat niet op de agenda staat). Dit is een 'zwaarwegend' instrument dat verder gaat dan het stellen van vragen.	2
Initiatiefvoorstel	Een eigen voorstel van een raadslid aan de raad voor bijvoorbeeld nieuw beleid, aanpassing van kaders of een verordening	2
(Raads)onderzoek	Een onderzoek naar het door het college gevoerde beleid op voorstel van één of meerdere raadsleden	0

¹ Omschrijving volgens Notubiz

Figuur 1 Gebruik raadsinstrumenten

Veel vragen en amendementen, weinig initiatiefvoorstellen

Wat opvalt in het bovenstaande overzicht, is dat er met name veel vragen worden gesteld. Vragen kunnen gesteld worden om informatie te krijgen van het college over een (actueel) onderwerp wat niet op de agenda staat. Er kunnen ook vragen gesteld worden over zaken die wel op de agenda staan, dit zijn meestal vragen om achtergrondinformatie op te halen. Van het vragenrecht is veelvuldig gebruik gemaakt. Hiermee voldoen raadsleden ook aan hun ombudsfunctie.

Ook worden er vaak amendementen ingediend in raadsvergaderingen. Dit betekent dat raadsleden vaak wijzigingen aan heeft gebracht/aan wilde brengen in voorstellen die gedaan zijn door het college. Wat hier positief aan is, is dat de raad dus niet zomaar alles aanneemt, het college echt controleert en kaders probeert te stellen. Een aandachtspunt is dat niet alle amendementen altijd uitvoerbaar zijn (dit geldt ook voor moties). Het is een tip om bij financiële wijzigingen en voorstellen in een amendement of motie altijd een dekking op te nemen.

Er staat in Geertruidenberg regelmatig een motie vreemd aan de orde op de agenda. Dit is een motie die over een onderwerp gaat dat niet op de agenda van de raadsvergadering staat. Raadsleden vragen dus vaak aandacht voor onderwerpen die leven in de samenleving en bij hun achterban. Het is echter wel van belang om ervoor te waken dat een motie geen 'e'motie wordt. Dick de Cloe heeft hier in zijn adviesrapport aandacht aan besteed. Vaak werd er vanuit emotie een motie op de agenda gezet. Moties werden dan ook vaak niet opgevolgd door raadsleden. Wanneer een motie wordt aangenomen, is het als raadslid van belang om te controleren of de motie (goed) wordt uitgevoerd.

Alhoewel de raad over het algemeen dus vaak raadsvoorstellen aan wil passen door middel van een amendement, worden er weinig initiatiefvoorstellen door de raad zelf ingediend. De afgelopen raadsperiode is dit slechts twee keer gebeurd. Mocht een raadslid iets willen bereiken en hier echt zelf een voorstel voor willen schrijven, dan kan het raadslid contact opnemen met de griffie. De griffie helpt graag bij het opstellen van een initiatiefvoorstel.

Ook de zwaardere instrumenten zoals interpellatie en het uitvoeren van een (raads)onderzoek zijn amper gebruikt. Dat hoeft zeker niet negatief te zijn. Mocht een raadslid echter behoefte hebben om het college ter verantwoording te roepen of onderzoek te doen naar het door het college gevoerde beleid, dan kan het raadslid hierover altijd advies inwinnen bij de griffie.

7. Verbonden partijen

In de afgelopen raadsperiode (2018 – 2022) is er in Geertruidenberg niet veel gedaan om de grip op verbonden partijen te vergroten. In de raad leefde in de afgelopen raadsperiode wel het gevoel dat ze onvoldoende grip en zicht hadden op verbonden partijen. De raad wordt echter wel voorzien in de informatiebehoefte. Voor de volgende raadsperiode is ten aanzien van verbonden partijen nog veel winst te behalen.

De verbonden partijen

De gemeente werkt steeds meer samen met andere gemeenten in de regio. Deze samenwerkingen vinden bijvoorbeeld plaats op het gebied van veiligheid of zorg. Momenteel neemt de gemeente Geertruidenberg deel aan tien gemeenschappelijke regelingen:

Naam	Afkorting	Deelnemers	Plaats	Gemeentelijke bijdrage begroting 2022
Regio West-Brabant	RWB	Roosendaal, Oosterhout, Moerdijk, Halderberge, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Breda, Bergen op Zoom, Baarle-Nassau, Steenbergen, Alphen Chaam, Altena, Rucphen, Zundert & Woensdrecht	Etten-Leur	€ 672.624
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	VRMWB	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht & Zundert.	Tilburg	€ 1.328.204
Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord	RAV	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Cuijk, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Grave, Haaren, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Landerd, Loon op Zand, Meierijstad, Mill en Sint Hubert, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Uden, Vught, Waalwijk, Woensdrecht & Zundert	Den Bosch	€ 0
Openbare Gezondheidszorg West-Brabant	GGD	Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem & Zundert	Breda	€ 797.586
Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	OMWB	Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen,	Tilburg	€ 414.162

		Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert & Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant		
Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	Nazorg	Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle- Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Werkendam, Woudrichem & Zundert	Breda	€ 30.965
Sociale Werkvoorziening MidZuid WAVA/GO!	MidZuid	Altena, Drimmelen, Geertruidenberg & Oosterhout	Oosterhout	€ 254.472
Regionaal Bureau Leerplicht	Leerplicht	Breda, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Drimmelen, Moerdijk, Oosterhout & Geertruidenberg	Breda	€ 85.338
BVO Centrum voor Jeugd en Gezin Drimmelen Geertruidenberg	CJG	Drimmelen & Geertruidenberg	Geertruidenberg	€ 983.750
Beschermd Wonen	-	Altena, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout & Zundert	Breda	N.t.b.

Samenwerking met andere gemeenteraden

Bij de meeste verbonden partijen zijn er veel andere gemeenten die deel uitmaken van de samenwerking. Het is daarom ook als gemeenteraad van belang om de samenwerking met andere raden op te zoeken. Mocht alleen de raad van Geertruidenberg bijvoorbeeld motie aannemen ten aanzien van een verbonden partij, dan heeft de motie niet heel veel kracht. Het is dan niet zeker of de motie daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Mocht de motie in meerdere of zelfs in alle gemeenteraden worden aangenomen, dan kan het bestuur van de verbonden partij bijna niet meer om de motie heen.

De afgelopen periode is er vrijwel geen samenwerking gezocht met andere gemeenteraden. Dit verzwakt de positie van de gemeente Geertruidenberg in de regionale samenwerkingsverbanden. Het is daarom van belang om als raad daadwerkelijk de samenwerking op te zoeken om meer controle en grip te krijgen op verbonden partijen. Dit geeft de raad van Geertruidenberg ook een grotere stem ten aanzien van het beleid.

Samenwerking opzoeken met andere gemeenteraden kan via regionale evenementen. Zo'n evenement zou ook een keer in de gemeente Geertruidenberg georganiseerd kunnen worden. Als raadslid kun je ook zelf contact zoeken, bijvoorbeeld door fracties uit andere gemeenten te benaderen. Het is straks ook mogelijk om een regionale adviescommissie in te stellen, waarin uit elke gemeente raadsleden vertegenwoordigd zijn. Dit is ook een goede manier om samenwerking op te zoeken en beter een vinger aan de pols te houden.

Grip op verbonden partijen

In heel Nederland zijn er signalen van raadsleden die moeilijk grip kunnen krijgen op verbonden partijen. Aangezien er steeds meer samenwerkingen zijn waar ook steeds meer geld in omgaat, is het van belang dat de gemeenteraad voldoende grip heeft op verbonden partijen. Hiermee wordt bedoeld dat de raad voldoende informatie moet hebben over wat er speelt in de verbonden partijen en dat zij hier zo goed mogelijk op kunnen sturen. Voor de raad van Geertruidenberg zijn er nog veel

mogelijkheden om de grip op verbonden partijen te vergroten. Hieronder wordt uitgelegd welke nieuwe mogelijkheden er voor de raad zijn na de recente wetswijziging.

Nieuwe mogelijkheden voor de raad

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is recent gewijzigd. Het doel van deze wetswijziging is om de grip van de raad te versterken. Er komen dus meer instrumenten voor de gemeenteraad om invloed uit te kunnen oefenen op verbonden partijen. Dit zijn de grootste wijzigingen en nieuwe instrumenten:

1) Zienswijzen

Momenteel wordt de gemeenteraad alleen gevraagd om een zienswijze in te dienen bij de begroting van een gemeenschappelijke regeling. Hier worden drie wijzigingen in aangebracht:

- Bij het treffen van een nieuwe regeling wordt de raad het recht gegeven een zienswijze naar voren te brengen. Mocht de raad van mening zijn dat er niet genoeg is gedaan met de ingediende zienswijze of dat onvoldoende is onderbouwd waarom (delen van) de zienswijze niet is overgenomen, dan kan de raad de toestemming om de regeling te treffen onthouden.
- Het wordt verplicht om in de gemeenschappelijke regeling afspraken te maken over besluiten waarop de raden door het bestuur worden gevraagd om een zienswijze. Dit geldt dus voor andere besluiten dan de begroting. In de regeling kan er bijvoorbeeld gekozen worden om dit te verplichten voor politiek gevoelige besluiten of besluiten met een groot financieel belang.
- Voorafgaand aan het nemen van het besluit, moet altijd gemotiveerd en schriftelijke worden gereageerd op de ingediende zienswijzen.

2) Regionale gemeenschappelijke adviescommissie

Het wordt mogelijk om een regionale gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. Het doel van zo'n adviescommissie is om raden in een vroegtijdig stadium bij besluiten van de regeling te betrekken.

Een adviescommissie wordt ingesteld op het moment dat alle aangesloten raden het voorstel om de commissie in te stellen aannemen. Als er behoefte is aan een adviescommissie, is het dus van belang om de regionale samenwerking tussen gemeenteraden op te zoeken. Het algemeen bestuur is op dat moment verplicht om de adviescommissie in te stellen. De raden kiezen vervolgens zelf de leden van de commissie. Het is echter niet verplicht voor een raad om een raadslid af te vaardigen.

Vanwege het extra werk dat de leden van de adviescommissie krijgen, is er een vergoeding voor de raadsleden die plaatsnemen in de adviescommissie.

3) Afspraken over participatie

Het wordt voortaan verplicht om in elke regeling af te spreken hoe om te gaan met participatie. De raad kan hier dus invloed op uitoefenen. Het kan nog steeds zo zijn dat er wordt gekozen om geen participatie toe te passen. De raad dient hiermee in te stemmen.

4) Actieve informatieplicht

Momenteel is er geen actieve informatieplicht bij het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Dit wordt voortaan wel de norm. Het bestuur moet de gemeenteraad dus informeren omtrent hetgeen dat in een regeling speelt. Het betreft dus niet alleen besluiten, maar alles wat de raad dient te weten om zijn taak goed uit te kunnen voeren.

5) Nieuwe aanvullende controle-instrumenten

De raad krijgt ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen extra controlerende bevoegdheden. Het gaat om het recht van onderzoek/enquête. De deelnemende raden kunnen gezamenlijk een gemeenschappelijke onderzoekscommissie instellen (alle raden dienen hier dus mee in te stemmen). De raden krijgen zo de mogelijkheid om onderzoek te doen naar eventuele misstanden bij een gemeenschappelijke regeling.

6) Afspraken over evaluatie

Het wordt verplicht om afspraken te maken over de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Er kan ook voor gekozen worden om niet te evalueren, maar ook hier moet de gemeenteraad mee instemmen voor dat het geval is.

7) Veranderingen in de begrotingscyclus

De uiterste termijnen worden verruimd. Er vinden drie wijzigingen plaats ten opzichte van de termijnen:

- De kadernota moet voor 30 april naar de gemeenteraden worden gestuurd in plaats van 15 april.
- De begroting van een regeling moet uiterlijk 15 september naar gedeputeerde staten worden gestuurd, in plaats van 1 augustus.
- De ontwerpbegroting moet uiterlijk 12 weken voor 15 september voor een zienswijze aan gemeenteraden aangeboden worden, in plaats van 8 weken.

8. Rekenkamer en accountant

Om met Pieter Omtzigt te spreken: macht moet tegenmacht ontmoeten, niet om het gevecht, maar om problemen onder ogen te zien en samen op te lossen. Alleen zo neem je betere besluiten.

Macht en tegenmacht

Het inrichten van het stelsel van macht en tegenmacht voorkomt dat één bestuurslaag (college of raad) zijn wil dominant kan doordrukken. Het organiseren van tegenmacht is net zo wezenlijk voor de kwaliteit van de lokale democratie als het organiseren van een goede verbinding tussen lokale samenleving en lokaal bestuur.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen tegenmacht binnen de politieke democratie, waarbij het gaat om institutionele vormen van tegenmacht zoals interne controle door de ambtelijke organisatie, de accountant, controle door de gemeenteraad en de vorming van (nieuwe) politieke partijen, en vormen gerelateerd aan of los van de politieke democratie, zoals bezwaar- en beroepsprocedures, de rekenkamer, de ombudsman, de medio en de lokale samenleving.

De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de verschillende vormen van institutionele tegenmacht is een signaal voor hoeveel ruimte er is voor tegenmacht in een gemeente. Als griffie zijn we positief gestemd over de gezonde mate van tegenmacht in de raadsperiode 2018-2022 in onze gemeente!

Hieronder wordt ingegaan op tegenmacht ingezet door de Rekenkamer. Onder punt 9 komen we ook te spreken over tegenmacht door de lokale samenleving.

Rekenkamer

In de raadsperiode 2018-2022 hebben we gebruik gemaakt van de diensten van de Rekenkamer West-Brabant. De volgende rapporten zijn opgesteld en toegelicht:

- Toezicht en handhaving (2018)
- Afvalinzameling (2019)
- Doeltreffendheid uitvoering Participatiewet (2020)

In november 2021 heeft de gemeenteraad besloten om de samenwerking in het kader van de Rekenkamer West-Brabant niet te verlengen en een eigen Rekenkamer in 2022 te gaan oprichten na de gemeenteraadsverkiezingen. Daarbij streven we naar een eigentijdse, gezaghebbende invulling van de rekenkamer, die nauw aansluit bij de Geertruidenbergse praktijk en die belang hecht aan de beweging naar buiten. Daar waar dat past, kiezen de leden van onze rekenkamer voor innovatieve onderzoeksmethoden, waar zij zelf (mede) uitvoering aan geven en waar organisaties en inwoners van Geertruidenberg bij betrokken worden. Door die nabijheid, in combinatie met deskundigheid en onafhankelijkheid, krijgt onze rekenkamer positie binnen Geertruidenberg.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 gaan we over tot het benoemen van de leden van de nieuwe rekenkamer aan de hand van een nog op te stellen profielschets.

9. Lokale democratie

De verbinding met de samenleving wordt in het lokale bestuur steeds belangrijker. Inwoners doen en denken steeds meer mee. Ook in Geertruidenberg zijn er stappen gezet op het gebied van burgerparticipatie.

Vorige raadsperiode

In de afgelopen raadsperiode zijn er verschillende initiatieven uitgevoerd en bedacht. Helaas kon door Corona niet alles doorgaan. Hieronder worden de evenementen die de afgelopen raadsperiode georganiseerd zijn kort toegelicht:

Rondetafelgesprek

Eens per maand wordt doorgaans het rondetafelgesprek georganiseerd. Het rondetafelgesprek wordt aan de hand van een thema gevoerd. Inwoners zijn van harte welkom om deel te nemen aan het gesprek en zelf ideeën en initiatieven te presenteren. Raadsleden en burgerleden gaan met de inwoners in gesprek.

Tafeltjesavond

In 2021 werd er een tafeltjesavond georganiseerd over de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Deelnemers (inwoners en ondernemers) kregen een eigen tafel toegewezen, waaraan ze konden speeddaten met raadsleden. De deelnemers kregen zo meer informatie over de standpunten van de partijen en konden aankaarten wat voor hen belangrijk was in Geertruidenberg.

Cursus politiek actief

In 2021 is de cursus politiek actief georganiseerd. Deze cursus richt zich op inwoners geïnteresseerd in de lokale politiek en potentiële toekomstige raadsleden. De cursus politiek actief leert de deelnemers alles over de lokale politiek, de werking van de gemeente en het raadslidmaatschap.

Het animo voor de cursus was groot. Er melden zich zoveel mensen aan dat er een tweede cursus opgezet moest worden.

Blik op de toekomst

De komende raadsperiode zijn er naast de bovenstaande initiatieven nog meer dingen mogelijk (en wellicht ook wenselijk) op het gebied van burgerparticipatie en het versterken van de lokale democratie. Hieronder zijn twee nieuwe initiatieven al wat verder uitgewerkt. Naast deze initiatieven zijn er nog veel meer mogelijkheden. In de nieuwe raadsperiode is het van belang om als raad na te denken over het bereiken en betrekken van de inwoner.

Sociale media voor de raad

Om inwoners beter te bereiken en de zichtbaarheid van de gemeenteraad als geheel te vergroten worden in de nieuwe raadsperiode sociale media kanalen ingezet voor de gemeenteraad (Instagram,

Facebook en Twitter). Sociale media geven de ruimte om zowel te informeren als inwoners eventueel actief te betrekken. Daarnaast helpt het gebruik van verschillende kanalen om inwoners te bereiken die wellicht niet via de huidige ingezette kanalen bereikt worden (zoals de website en de Langstraat). Verschillende doelgroepen gebruiken verschillende sociale media kanalen. Instagram wordt bijvoorbeeld veel gebruikt door jongeren, wat maakt dat jongeren goed te bereiken zijn via dit kanaal. Het gebruik van sociale media maakt dus het bereik van de raad groter en maakt dat verschillende leeftijdsgroepen goed te bereiken zijn.

Motiemarkt

Een ander idee is om in de nieuwe raadsperiode een motiemarkt te organiseren richting de kadernota. Inwoners kunnen zich dan aanmelden met een idee. Op de motiemarkt kunnen de inwoners deze ideeën presenteren aan raadsleden. Raadsleden kunnen langs 'marktkraampjes' met inwoners en ideeën lopen. Mochten raadsleden een idee goed vinden, dan kunnen ze er samen met de inwoners een motie van maken die ze in kunnen dienen bij de kadernota.

10. Het raadsakkoord

Alleen wanneer na een crises ook de onderlinge relaties, het zelfvertrouwen en de trots op de organisatie en het bestuur worden hersteld, kan een organisatie/bestuur weer terugkomen aan de top. Een gezamenlijke ambitie kan daarbij behulpzaam zijn. Het kan rust in de raad brengen.

Een raadsakkoord is per definitie een gezamenlijke ambitie. Van iedereen wordt een actieve houding gevraagd. Er zijn niet langer twee vaste kampen, maar iedereen is in potentie betrokken. Er zijn geen gefixeerde rollen en posities, maar rondom vraagstukken worden posities ingenomen en rollen gekozen. De gehele raad committeert zich aan een agenda met gemeenschappelijke thema's en doelen (opgaven). Samen streven naar hetzelfde waarbij successen gezamenlijk worden gedeeld en waarbij er collectief geleerd wordt van mislukkingen.

Mocht u kiezen voor een raadsakkoord de komende periode dan dienen de randvoorwaarden te kloppen. We gaan dan niet meer in de valkuil trappen van nieuwe structuur-oude werkvorm.

➤ Aanpassen Reglement van Orde

Zonder spelregels op maat komt het gewenste spel nooit tot stand. Markeer en symboliseer deze spelregels goed.

➤ Ambtelijke communicatie met de raad

Een specifiek gevolg voor de ambtelijke organisatie is dat de communicatie meer logisch met de raad zal verlopen dan uitsluitend met het college. Nu werken ambtenaren voor wethouders en informeren zij via die lijn de gemeenteraad. Dat kan nog steeds de werkvorm zijn, maar meer voor de hand ligt dat er meer directe lijnen met raadsleden mogelijk zijn.

➤ “Wat als het gaat waaien”

Voor een goed werkend raadsakkoord is het belangrijk dat partijen vooraf stilstaan bij de vraag wat ze doen als er “gedonder” is. Als het niet goed loopt en als partijen elkaar even niet meer leuk vinden. Wat zijn dan de mechanismen?

➤ Fysieke ruimte

Ruimte is leidend voor interactie. Dat vereist vergaderruimte, ontmoetingsplaatsen, wandelgangen en andere fysieke ruimte die dat type interactie mogelijk maakt. Als de wethouders voor de raad als geheel werken, dan worden de fractiekamers mogelijk belangrijkere ontmoetingsplaatsen dan de werkkamers van het college. Past het gebouw bij de manier waarop we in het raadsakkoord rondom gezamenlijke opgaven met elkaar willen werken? Inzetten op het creëren van “politieke” informele ontmoetingsruimtes overdag en 's-avonds in het gemeentehuis is dan echt een pré.

➤ Regelmatig terugkerend vertrouwelijk overleg

Het presidium is een agendacommissie. Creëer een ander, nieuw gremium en maak afspraken over het vertrouwelijke deel van de samenwerking en plan regelmatig een terugkerend vertrouwelijk overleg tussen de fractievoorzitters (en wethouders) om de verhoudingen goed te houden.

➤ Regelmatig evalueren en eventueel bijsturen

Raadsbrede samenwerking gaat nooit in 1 keer goed. Evalueer regelmatig met elkaar of het nog goed loopt en of er bijgestuurd dient te worden. Blijf trots op elkaar. Dat kan op vaste momenten, met bijbehorende rituelen. Maar het kan ook ad-hoc, bijvoorbeeld met de afspraak dat partijen allemaal het recht hebben om een meta-gesprek te agenderen over de samenwerking. Zo'n metagesprek kan op allerlei manieren, van belang is dat het ook gebeurt.

➤ Burgers betrekken en vertrouwen geven in het politiek proces

Burgers kunnen op verschillende manieren bij de lokale politiek betrokken worden. Het raadsakkoord kan een positieve bijdrage leveren doordat burgers op een andere manier bij politiek worden betrokken en hun inbreng kunnen leveren op de thema's die belangrijk zijn volgens hen. Bij een coalitieakkoord is vaak al bepaald hoe invulling wordt gegeven aan de plannen voor de komende jaren. Het raadsakkoord geeft richting aan de thema's waar de raad mee aan de slag wil. Inwoners kunnen op een later moment mee praten over hoe invulling wordt gegeven aan die thema's.

➤ Profielschetsen voor wethouders

Het werken met een raadsakkoord vraagt ook een bepaald type wethouder. De wethouder zal actief steun moeten verkrijgen van de gehele raad; niet enkel van de eigen partij of de coalitie. Het kan helpen om via profielschetsen duidelijk te krijgen over welke capaciteiten een wethouder dient te beschikken en daar via coaching op te sturen.